

BITCOIN ÖZELİNDE KRİPTO PARALARIN TİCARET ŞİRKETLERİNE SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİ

Fatih BİLGİLİ*
M. Fatih CENGİL**

ÖZ

Blockchain sistemi blokların birbirine zincir gibi bağlandığı bir dağıtık veri tabanıdır. Bu sistemde merkezi bir sunucu bulunmamaktadır. Sistemdeki işlemler eşler arası aracısız bir şekilde gerçekleşmektedir. Blockchain'in işlevleri arasında kripto paraların işleyişi de bulunmaktadır. Kripto para kavramı Bitcoin, Altcoin ve Tokenları kapsamaktadır. Blockchain temelinde işleyen Bitcoin ilk ve en popüler kripto para konumundadır.

Şu an için dünya genelinde iki binin üzerinde kripto para bulunmaktadır. Bunların toplam piyasa değeri şu an için 280 milyar dolar civarındadır. Kripto paraların ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilmesiyle ekonomi çarkının içine etkin bir şekilde dâhil edilmesi oldukça önem arz etmektedir. Çalışmamızda Bitcoin'in ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilip getirilemeyeceği tespit edildikten sonra bunların sermaye niteliğine ve ticaret şirketlerine sermaye olarak konulması usulüne değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bitcoin, Blockchain, Kripto Para, Sermaye, Ticaret Şirketi.

BRINGING CRYPTOCURRENCIES AS CAPITAL TO COMMERCIAL COMPANIES SPECIFIC TO BITCOIN

ABSTRACT

The Blockchain system is a distributed database in which blocks are linked together like chains. There is no central server in this system. The transactions in the system are carried out in a peer-to-peer manner without any mesne. Blockchain's functions include the operation of cryptocurrencies. Cryptocurrency concept covers. Bitcoin, Altcoin and Tokens. Bitcoin, which is running on the basis of Blockchain, is the first and most popular cryptocurrency.

* **Prof. Dr.**, Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı **e-posta:** fatih.bilgili@gmail.com.

** **Arş. Gör.**, Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Ticaret Hukuku Anabilim Dalı **e-posta:** m.fatihcengil@gmail.com.

DOI : 10.34246/ahbvuhfd.609020

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih : 27/06/2019

Yayınlanmasının Uygun Görüldüğü Tarih: 18/07/2019

There are currently two a thousand cryptocurrencies around the world. Their total market value is currently around \$ 280 billion. It is very important that the cryptocurrency is brought into the economic wheel effectively by bringing it to the commercial companies as capital. In this study, after the determining whether Bitcoin can be brought to the commercial companies as capital or not, the nature of capital and the procedure of investing these as capital to commercial companies are discussed.

Key Words: *Bitcoin, Blockchain, Cryptocurrency, Capital, Commercial Company,*

GİRİŞ

Kripto para kavramı, Bitcoin, Altcoin ve Tokenları kapsamaktadır. Kripto para, şifreleme yönteminin kullanıldığı işlevleri sayesinde ekonomik bir değer ifade eden bir dijital veridir. Blockchain sisteminde işleyen Bitcoin ilk ve en popüler kripto konumundadır. Blockchain; merkezi bir otoritenin bulunmadığı, işlemlerin eşler arası gerçekleştiği ve blokların birbirine zincir gibi bağlandığı bir dağıtık veri tabanıdır. Yapılan işlemler bloklara kaydedilmekte ve şifrelenmiş hâlde de olsa sistemdeki tüm kullanıcılar tarafından görülebilmektedir.

Kripto paralar farklı işleyiş sistemine ve işlevlere sahip olabilmektedir. Kendi Blockchain'ini kullanan kripto paralar Coin olarak adlandırılırken, başka bir Coin'in Blockchain'ini kullanan kripto paralara ise Token denilmektedir. Bu nedenle kripto paralara ilişkin hukuki yorum yapılırken meselenin özelliğine göre tüm kripto paraları kapsayacak şekilde yorum yapmaktan kaçınılmalıdır. Yorumlar kripto paraların Blockchain sistemi, işlevleri, piyasadaki karşılığı ve durumu dikkate alınarak yapılmalıdır. Bu nedenle çalışmamızda bazı yorumlar Bitcoin özelinde bazı yorumlar ise tüm kripto paraları kapsayacak şekilde yapılmaktadır.

Şu an için dünya genelinde binin üzerinde kripto para bulunmaktadır. Bunların toplam piyasa değeri 280 milyar dolar civarındadır. Kripto paraların ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilmesiyle ekonomi çarkının içine etkin bir şekilde dâhil edilmesi oldukça önem arz etmektedir. Çalışmamızda Bitcoin ve işlediği Blockchain sistemi ile ilgili teknik bilgiler verildikten sonra Bitcoin özelinde kripto paraların ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilip getirilemeyeceği tespit edilmekte ve bunların sermaye niteliği ve ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilme usulü değerlendirilmektedir.

I. KONU ÖZELİNDE BITCOIN'E İLİŞKİN TEKNİK BİLGİLER

Blockchain, blokların birbirine zincir gibi bağlandığı bir dağıtık veri tabanıdır¹. Bu sistemde merkezi bir sunucu (otorite) bulunmamaktadır². İşlemler eşler arası/kullanıcıdan kullanıcıya/uçtan uca (*Peer to Peer*) gerçekleşir. Bloklarda yer alan ve şifrelenmiş hâlde bulunan tüm işlemler bu hâlleriyle ağdaki tüm kullanıcılar tarafından görülebilir. Diğer bir deyişle bu sistemin sahibi (merkez bir sunucusu) bulunmamakta ve tüm bilgiler şifrelenmiş de olsa tüm kullanıcılar tarafından takip edilebilmektedir³. Tüm kullanıcıların gördüğü kayıtlar birbirlerinin aynıdır. Bu sistemde herhangi bir kurumun onayı alınmaksızın sınırlar ötesi para transferi işlemi anonim olarak gerçekleştirilebilmekte ve kişiler paralarını buldukları ülkenin imkânları dâhilinde istedikleri yerde kullanabilmektedirler⁴.

Bitcoin, Blockchain teknolojisinde işleyen bir kripto paradır. Bitcoin, Blockchain teknolojisi sayesinde tarafların ihtiyaçlarını karşıladığı için kendisine değer atfedilen ve dolayısıyla parasal bir değere karşılık gelen dijital veridir. Tarafların bu sisteme olan güveni ve bu sistemin tarafların ihtiyaçlarını karşılama düzeyi Bitcoin'in değeri bakımından önem arz etmektedir.

Bitcoin'i ihraç eden bir devlet ya da merkez bankası bulunmamaktadır⁵. Bitcoin'in arzı madencilik faaliyetleri ile sağlanır⁶. Madencilik, özel makineler marifetiyle blok oluşturmak için zor problemlerin (blok başlığının Hash'inin hesaplanması) çözülmesi suretiyle kripto paranın üretilmesi olarak ifade edilebilir⁷. Bu faaliyet neticesinde Bitcoin ödül olarak sistem tarafından madencilere verilir. İşte kişiler madencilik faaliyeti ya da Bitcoin transferi yoluyla kendi Bitcoinlerini edinebilirler ve bunları şahsi kripto para cüzdanlarında tutabilirler.

¹ VERMA/GARG, s. 429; TOMRUKÇU, s. 829; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 3; BİLGİLİ/CENGİL, İspat Aracı, s. 2.

² VERMA/GARG, s. 429; SINGHAL/DHAMEJA/PANDA, s. 154; TOMRUKÇU, s. 829; BİLGİLİ/CENGİL, İcra ve İflas, s. 100.

³ TANDULWADIKAR, s. 3; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 4; BİLGİLİ/CENGİL, İcra ve İflas, s. 100; BİLGİLİ/CENGİL, İspat Aracı, s. 3.

⁴ TOPALOĞLU, s. 79; BİLGİLİ/CENGİL, İcra ve İflas, s. 101.

⁵ BONAIUTI, s. 36; GÜVEN/ŞAHİNÖZ, s. 31; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 5.

⁶ TOPALOĞLU, s. 79; BİLGİLİ/CENGİL, İcra ve İflas, s. 101; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 5.

⁷ TOPALOĞLU, s. 79; BİLGİLİ/CENGİL, İcra ve İflas, s. 101; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 5.

Kripto paraların değerlendirilmesi bakımından kripto para işlem platformlarından da (kripto para borsalarından) bahsetmek gerekir. Bu platformlar farklı hizmetler sunabilmektedir. Örneğin, bazı platformlar sadece satış yaparken bazıları ise hem satış hem de alış yapmaktadır. Bazı platformlar ise kripto paralarını satmak isteyen ve kripto para almak isteyen kişileri buluşturmaktadır. İşlem yapılan para birimleri de platformdan platforma farklılık göstermektedir.⁸ Bu platformlarda hesap açılmasıyla birlikte kendiliğinden cüzdan da açılmaktadır⁹. Platform üzerinden elde edilen kripto paralar bu cüzdanlarda bulunmaktadır. Bu cüzdanlardaki özel anahtarın kontrolü ise platformlardadır. İşlem yapmak isteyen kişi yapacağı işlem konusunda açmış olduğu hesabından talimat verir ve işlem özel anahtar vasıtasıyla platform tarafından gerçekleştirilir. Görüldüğü gibi bu platformlarda banka uygulamasına benzer bir uygulama söz konusudur. Kripto para sahipleri, bu platformlar sayesinde kripto paralarını kolay bir şekilde devredip fiat paraya çevirme imkânına da kavuşmaktadırlar.

Blockchain sistemi sayesinde Bitcoin'in transferi üçüncü bir tarafın katılımı olmadan eşler arası gerçekleşmektedir. Böylece transfer işlemi hem kolay hem de uygun maliyetle gerçekleşir. Bitcoin'i transfer edebilmek için bir cüzdana sahip olmak gerekir¹⁰. Cüzdan, kripto paraların saklandığı bir yazılım/uygulamadır. Bitcoin transferlerinde kullanılan özel ve açık anahtarlar cüzdanlar tarafından üretilmekte ve saklanmaktadır¹¹. Öncelikle cüzdandan¹² özel anahtar (*Private Key*) üretilmesi gerekir. Özel anahtar kullanılmasıyla da açık anahtar (*Public Key*) üretilir. Bitcoin bu adreslerde bulunur. Açık anahtar banka IBAN numarası; özel anahtar ise banka hesabına girilen şifre yani hesaptaki paradan tasarruf yetkisi veren şey olarak düşünülebilir. Görüldüğü üzere açık anahtar Blockchain sistemi gereği herkese açık olabilirken; özel anahtar ise sadece Bitcoin üzerinde hak sahibi olan kişi tarafından bilinebilir durumda olmalıdır¹³. Zira Bitcoin üzerindeki tasarruf yetkisi özel anahtar

⁸ NEBİL, s. 77; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 8; BİLGİLİ/CENGİL, İcra ve İflas, s. 101; BİLGİLİ/CENGİL, İspat Aracı, s. 5.

⁹ NEBİL, s. 80; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 8; BİLGİLİ/CENGİL, İcra ve İflas, s. 101; BİLGİLİ/CENGİL, İspat Aracı, s. 5.

¹⁰ NEBİL, s. 78; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 6.

¹¹ GÜVEN/ŞAHİNÖZ, s. 87-88; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 6.

¹² Kripto paraları kullanabilmek için bir cüzdana sahip olmak gerekir (NEBİL, s. 78). Cüzdan çeşitleri için bkz. GÜVEN/ŞAHİNÖZ, s. 90.

¹³ BONAIUTI, s. 39; TANDULWADIKAR, s. 3; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 7.

kimdeyse ona aittir¹⁴. Bir kişiye Bitcoin yollanırken öncelikle o kişinin açık anahtarı istenir. Açık anahtar sayı ve harflerden oluşmaktadır. Bitcoin'in transfer edilebilmesi için diğer kişiye ait olan açık anahtar yazılır ve özel anahtar kullanılıp dijital imza¹⁵ (*Digital Signature*) ile işlem onaylanır¹⁶. Bitcoin'in gönderildiği adrese ilişkin özel anahtara sahip olan kişi, Bitcoin üzerinde tasarruf yetkisine sahiptir. Öte yandan yukarıda ifade edildiği üzere kripto para borsalarında bulunan Bitcoinlerin de transferi verilecek talimatla gerçekleştirilir. Uygulamada özel anahtar kripto para borsaları uhdesinde bulunduğundan Blockchain sistemindeki işlemler bu borsalar tarafından yapılmaktadır.

II. BITCOIN'İN SERMAYE OLARAK NİTELENDİRİLMESİ

Sermaye, şirketin oluşmasına katkı sağlayan ve onu getirenin şirketin bir parçası olmasını sağlayan unsurdur. Sermaye, tür olarak temelde üç gruba ayrılmaktadır: Nakdi sermaye, aynı sermaye, emek ve fikir sermayesi¹⁷. Sermaye para olarak getiriliyorsa nakdi sermayeden söz edilir¹⁸. TTK m. 127/f. 1-a'da öngörülen para, fiat paradır¹⁹.

İlk ve en popüler kripto para olan Bitcoin her geçen gün daha fazla ödeme/değişim aracı olarak kullanılmaktadır. Artık Bitcoin, paraya ait çoğu işleve sahiptir. Gerçekten her geçen gün Bitcoin ile alışveriş imkânı genişlemekte ve bunların fiat paraya kolay bir şekilde çevrilmesi sağlanmaktadır. Kripto paraların TTK m. 127/f. 1-a anlamında fiat para gibi değerlendirilebileceği düşünülebilir.

¹⁴ HALABURDA/SARVARY, s. 110; SINGHAL/DHAMEJA/PANDA, s. 213; TANDULWADIKAR, s. 3; BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 7.

¹⁵ Dijital imza işlemi, mükerrer harcamayı önlemenin yoludur (BONAIUTI, s. 39).

¹⁶ NAKAMOTO, s. 2; SINGHAL/DHAMEJA/PANDA, s. 180-181; CROSBY/NACHIAPPAN/PATTANAYAK/VERMA/KALYANARAMAN, s. 6; DELOITTE, s. 2. Çoklu imza sisteminin geçerli olduğu cüzdanlarda ise birden fazla kişi özel anahtara sahiptir. Bir işlemin gerçekleştirilmesi için bu kişilerin özel anahtarlarıyla işlemi imzalamaları gerekir. Sadece bir kişinin özel anahtarıyla işlemi imzalaması, işlemin gerçekleşmesi için yeterli olmayacaktır. Çoklu imza sisteminin geçerli olduğu cüzdanlar şirketler tarafından tercih edilebilir.

¹⁷ KARAYALÇIN, s. 202; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 55; ÇEKER, s. 160; ÇAĞLAR, s. 36-37.

¹⁸ Kıymetli evrak da nakdi sermaye olarak nitelendirilmektedir (MİMAROĞLU, s. 120; PULAŞLI, C. I, s. 179, N. 51; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 56; ÇEKER, s. 161; ÖZDAMAR, 2015, s. 145). Alacakların sermaye niteliği doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre alacaklar nakdi sermaye olarak değerlendirilmelidir (MİMAROĞLU, s. 119; PULAŞLI, C. I, s. 179 N. 51; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 56; ÇEKER, s. 161; ÖZDAMAR, 2015, s. 145). Bir diğer görüşe göre ise alacaklar aynı sermaye niteliğindedir (ARICI, s. 98-99).

¹⁹ Fiat para, yasal bir ödeme aracı olarak kullanılan konvertibl para anlamında kullanılmaktadır.

Ancak bunun için kripto paraların kur değişimindeki dalgalanmaların fazla olmaması ve bunların belirli bir kur değerinin oluşması önem taşımaktadır. Binin üzerinde kripto para bulunduğu için değerlendirmenin her bir kripto para özelinde yapılması yerinde olacaktır. Bitcoin'in kullanımı oldukça yaygın olduğu için son zamanlarda kur değişkenliği daha kabul edilebilir düzeydedir. Buna karşın mevcut durumda kripto paraların şirketlere nakdi sermaye olarak getirilmesi mümkün görünmemektedir. TTK m. 127/f. 1-a'daki düzenleme fiat paralara ilişkindir. Ayrıca nakit ödeme, yetkili bir bankanın blokeli hesabına yapılmak zorundadır. Şu an için bu hesaplara kripto paralar ile nakit ödeme yapılamadığından teknik olarak kripto paralar ile şirketlere nakdi sermaye getirilmesi mümkün değildir. Gelecekte kripto paraların kur değişkenliği sorununun çözülmesi suretiyle fiat paralar ile aynı muameleye tabi tutulacak nitelikte olması ve bankaların kripto paralar ile belirtilen ödemeyi kabul etmesi hâlinde kripto paraların şirketlere nakdi sermaye olarak getirilmesinden söz edilebilecektir. İsviçre hukukunda kripto paraların aynı sermaye olarak getirilebileceği ifade edilmektedir²⁰. Kanaatimizce de yukarıda bahsedilen durumlar ve teknik nedenlerle kripto paraların şu an için aynı sermaye olarak değerlendirilmesi gerekir. Burada TTK'nın aynı sermaye hükümleri her bir ticaret şirketi özelinde uygulanmalıdır.

Son olarak şüphesiz ki kripto paraların kolay ve uygun masraflarla paraya çevrilebilmesi nedeniyle bunların fiat paralara çevrilip nakdi sermaye olarak getirilmesi mümkündür. Ancak bir yatırım aracı olarak da görülen kripto paraların şirketlere doğrudan aynı sermaye olarak getirilmesi de tercih edilebilir.

III. BITCOIN'İN SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİ

A. Genel Olarak

Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilecek değerler TTK m. 127/f. 1'de²¹ gösterilmiştir. Hükümde

²⁰ MÜLLER/STOLTZ/KALLENBACH, s. 1321 vd.. İsviçre Zug Kantonu Ticaret Sicili kripto paraların şirketlere aynı sermaye olarak getirilebileceğine izin vermektedir. Ayrıca Zug şehri dünya genelinde Bitcoin'i ödeme aracı olarak kabul eden ilk devlet makamıdır. 1 Temmuz 2016'dan itibaren 200 İsviçre Frangı'na kadar olan ikametgah gider harçları Bitcoin ile ödenebilmektedir (<https://www.zg.ch/behoerden/volkswirtschaftsdirektion/handelsregisteramt/aktuell/bitcoin-als-sacheinlage>).

²¹ TTK m. 127/f. 1:

“ Kanunda aksine hüküm olmadıkça ticaret şirketlerine sermaye olarak;
a) Para, alacak, kıymetli evrak ve sermaye şirketlerine ait paylar,

bu değerlere ilişkin sayım sınırlayıcı (*numerus clausus*) değil örnek kabilindedir²². Kural olarak ifade edilebilir ki, kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, ekonomik değeri bulunan ve başkasına devredilebilir olan her şey ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilir²³. Gerçekten bu, TTK m. 127/f. 1-j’de bir pozitif hukuk kuralı olarak düzenlenmiştir. Sermaye olarak getirilebilecek değerler bakımından komandit şirketlerde TTK m. 307/f. 2, anonim şirketlerde TTK m. 342/f. 1 ve limited şirketlerde TTK m. 581/f. 1 hükümleri dikkate alınmalıdır.

B. Kollektif ve Komandit Şirketlerde

Kollektif şirketler bakımından Kanunda bu hususta özel bir sınırlama ve şart öngörülmediğinden yukarıda belirtilen kural geçerlidir. Komandit şirketlerde komandite ve komanditer olmak üzere iki tür ortak bulunmaktadır. Komandite ortağın getirebileceği sermaye kollektif şirket ortağının getirebileceği sermayeden farksızdır. Zira komandite ortak bakımından TTK m. 127/f. 1’den ayrılan bir düzenleme Kanunda öngörülmemiştir. Komanditer ortak bakımından ise TTK m. 307/f. 2’nin dikkate alınması gerekir. Bu hükme göre komanditer ortak, kişisel emek ve ticari itibarını şirkete sermaye olarak getiremez. Şüphesiz ki Bitcoin (ve diğer kripto paralar) kişisel emek ve ticari itibar kapsamında değerlendirilemeyeceğinden ekonomik değer taşıyan ve devredilebilen bir değer olan kripto paraların kollektif ve komandit şirketlere sermaye olarak getirilmesinde herhangi bir engel bulunmamaktadır²⁴.

-
- b) Fikri mülkiyet hakları,
 - c) Taşınır ve her çeşit taşınmaz,
 - d) Taşınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları,
 - e) Kişisel emek,
 - f) Ticari itibar,
 - g) Ticari işletmeler,
 - h) Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler,
 - i) Maden ruhsatnameleri ve bunun gibi ekonomik değeri olan diğer haklar,
 - j) Devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer, konabilir.”

²² KENDİGELEN, s. 124; BAHTİYAR, 2019, s. 53; MANAVGAT (KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK), s. 344; ŞENER, s. 111; KARAMAN COŞGUN, s. 334; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s. 175.

²³ BAHTİYAR, 2019, s. 54.

²⁴ Bu görüş, adi şirketler bakımından da geçerlidir.

C. Anonim ve Limited Şirketlerde

Anonim şirketlerde “ayni sermaye konulabilecek malvarlığı unsurları” kenar başlıklı TTK m. 342/f. 1 uyarınca, “*üzerlerinde sınırlı ayni bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları ayni sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz.*” Benzer düzenleme TTK m. 581/f. 1’de limited şirketler bakımından öngörülmüştür. Şüphesiz ki kripto paralar hizmet edimleri, kişisel emek ve ticari itibar olarak değerlendirilemez. Ayni sermaye bakımından öngörülen bu şartlar, şirketin sermayesinin korunması suretiyle şirketin sağlıklı bir şekilde kurulmasıyla, şirketin devamlılığının sağlanmasıyla ve dolayısıyla şirketin, şirket ortaklarının ve alacaklıların korunmasıyla ilgilidir.

Kripto paraların ayni sermaye olarak getirilmesinde şu şartlar dikkate alınmalıdır:

1. Olumlu Şartlar: Bir malvarlığı değeri teşkil etme, nakden değerlendirilebilme, devredilebilme.

2. Olumsuz şartlar: Üzerlerinde sınırlı bir ayni hak, haciz ve tedbir bulunmaması.

TTK m. 342/f. 1 ve m. 581/f. 1 uyarınca, bir değer anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getirilebilmesi için malvarlığı kavramı içerisinde değerlendirilmesi gerekir²⁵. Malvarlığı kavramının eşya hukuku değil bilanço hukuku anlamında ele alınması gerektiği doktrinde savunulmaktadır²⁶. Bitcoin gerek eşya hukuku gerek bilanço hukuku anlamında malvarlığı olarak değerlendirilebileceğinden bunların anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getirilmesinde bu şart bakımından bir sorun bulunmamaktadır.

Nakden değerlendirilebilme, getirilen ayni değerlerin ortak ölçü birimine dönüştürülebilir yani parayla/nakden ifade edilebilir olmasıdır²⁷. Bu niteliğe

²⁵ BÜLBÜL, s. 131-132; DAL, s. 374; ASLAN, s. 76; ÇONKAR, s. 45; KORKUT, s. 409. 865 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde de “*yegâne teminatı teşkil eden sermayenin de maddi unsurlara dayanması lazım geleceği tabiidir*” ifadesiyle bu şarta dikkat çekilmiştir (TOSBİ, s. 28).

²⁶ ÇONKAR, s. 49.

²⁷ ANSAY, s. 33; İMREGÜN, s. 25-26; BÜLBÜL, s. 133; DAL, s. 375; MANAVGAT (KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK), s. 351; ASLAN, s. 77-78; ÇONKAR, s. 55 vd. Aynı

sahip olmayan bir değer anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getirilmesi mümkün değildir. Sermaye tedarikinin bu şart kapsamında gerçekleştirilmesi şu iki temel amacı bünyesinde barındırır: Şirketin faaliyette bulunabilmesinin ve şirket alacaklılarının tatmini imkânının sağlanması²⁸. Bu şart anlamındaki değerlendirme işlemi işletme bilimi bakış açısıyla yapılmaktadır. Burada hatasız ve kesin bir değerlendirme işlemi aranmamaktadır. Asgari bir belirlilik sağlanacak şekilde yaklaşık olarak yapılması yeterli olmaktadır. Bitcoin (ve diğer kripto paralar) para ile ifade edilebilen değerlerdir. Bunların yabancı paralar gibi ülke parasına karşılık gelen belirli bir kurları bulunmaktadır. Ayrıca bunların kripto para borsalarında satılarak ülke parasına çevrilmesi mümkündür. Dolayısıyla Bitcoin'in (ve diğer kripto paraların) anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getirilmesinde bu şart bakımından da bir sorun bulunmamaktadır.

Bir değer ticaret şirketine sermaye olarak getirilebilmesi onun devredilebilmesi gerekliliğini de bir şart olarak içermektedir. Sermaye olarak getirilen değer mülkiyetinin şirkete devredilmesi şart değildir²⁹. Önemli olan getirilen değer ifade ettiği "ekonomik menfaatin" şirket tarafından kullanılabilir/yararlanılabilir olmasıdır³⁰. Bu sağlandığı takdirde devredilebilirlik şartı gerçekleşmiş olur. Bir görüşe³¹ göre devredilebilirlik şartının sağlanabilmesi için sermaye olarak getirilen değer şirkete devredilebilmesi yeterlidir. Bir diğer görüşe³² göre ise devredilebilirlik şartının sağlanabilmesi için sermaye olarak getirilen değer şirkete devredilebilmesinin yanı sıra yeniden devredilebilirliği (üçüncü kişilere)/haczedilebilirliği de mümkün olmalıdır.

Bitcoin'in (ve diğer kripto paraların) gerek şirkete devredilebilmesi gerek yeniden devredilebilmesi/haczedilebilmesi mümkündür. Bu nedenle devredilebilirlik bakımından ister birinci görüş ister ikinci görüş benimsensin Bitcoin'in (ve diğer kripto paraların) şirkete sermaye olarak getirilmesinde devredilebilirlik şartı bakımından bir engel bulunmamaktadır.

sermayenin anonim şirkete sermaye olarak getirilmesinde nakden değerlendirilme şartına ek olarak bilançolaştırılabilme/aktifleştirilebilme şartının aranmaması gerektiği yönünde bkz. ÇONKAR, s. 57 vd.

²⁸ SEVİ, s. 134-135; ÇONKAR, s. 73.

²⁹ SEVİ, s. 152 vd.; DAL, s. 375; ASLAN, s. 77; ÇONKAR, s. 75.

³⁰ SEVİ, s. 152 vd.; DAL, s. 375; ASLAN, s. 77; ÇONKAR, s. 75.

³¹ ÇONKAR, s. 81.

³² ARICI, s. 21; SEVİ, s. 135.

TTK m. 342/f. 1 uyarınca üzerlerinde sınırlı ayni hak, haciz ve tedbir bulunan malvarlığı unsurları sermaye şirketlerine ayni sermaye olarak getirilemez³³. Düzenleme sermayenin korunması amacıyla öngörülmüştür³⁴. İlkın Bitcoin üzerinde sınırlı ayni hak, haciz ve tedbir bulunup bulunamayacağına ya da teknik olarak mümkün olup olmadığına değınmek gerekir. Bu değırlendirmeyi yaparken bir ayrıma gidilmelidir. Bitcoin kripto para platformlarından (borsalarından) elde edildiğinde Bitcoin üzerinde tasarruf etmeyi sağlayan özel anahtar bu platformlardadır. Bitcoin sahibinin bu platformlarda hesabı bulunmakta ve işlemlerini bu platformlara verdikleri işlem talimatları ile gerçekleştirilmektedirler. Bu işleyiş, bir banka hesabının işlemlerine benzetilebilir. İşte kripto para borsalarında bulunan Bitcoinler üzerinde sınırlı bir ayni hakkın, haczin ve tedbirin³⁵ bulunması hukuken mümkündür. O hâlde şayet üzerlerinde sınırlı ayni bir hak, haciz ve tedbir bulunan kripto paralar sermaye şirketlerine sermaye olarak getirilemez. Bitcoin platformlar üzerinden değıl de devir ya da madencilik faaliyeti neticesinde elde edilmişse durum farklılaşmaktadır. Öyle ki bu durumlarda Bitcoin kişinin kendi kripto para cüzdanında durmakta ve Bitcoin üzerinde tasarrufu sağlayan özel anahtar da kişinin uhdesinde bulunmaktadır. Bu Bitcoinleri kullanma yetkisi sadece ilgili özel anahtara sahip olan kişiye aittir. Öte yandan Blockchain tabanlı Bitcoin işleyişinde hesap sahipleri, kural olarak, anonimdir. Yani hesabın kime ait olduğu bilinmemektedir³⁶. Görüldüğü gibi bu ihtimallerde teknik olarak Bitcoin üzerinde sınırlı ayni hak, haciz ve tedbir bulunması mümkün görünmemektedir.

IV. BITCOIN'İN SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİ USULÜ

Sermaye koyma taahhüdü TTK hükümlerine uygun olarak hazırlanan şirket sözleşmesiyle yapılır (TTK m. 128/f. 1). Her ortak bu taahhüdüyle şirkete karşı borçlu hâle gelir (TTK m. 128/f. 1). Bu durum sermaye olarak kripto paraların getirilmesinde de aynıdır. Şirketlere sermaye olarak getirilen kripto paralar ayni sermaye olarak değırlendirildiğı için bunların miktarının, karşılık geldiğı Türk Lirası cinsinden değırinin (TTK m. 213/f. 1-e; m. 307;

³³ Bu düzenlemenin eleştirisi için bkz. ÇONKAR, s. 88.

³⁴ GEREKÇE TTK m. 342/f. 1.

³⁵ Hükümde geçen "tedbir" ibaresinden neyin kastedildiğı TTK'dan anlaşılmamaktadır. Bu kavramın kapsamına HMK'da yer alan geçici hukuki koruma tedbirleri ile diğer kanunlarda yer alan ihtiyati tedbirler girmektedir (ÇONKAR, s. 106 vd.).

³⁶ Bu sistemde yapılan bütün işlemler geriye doğru takip edilebildiğinden Bitcoin kullanılarak yapılan alışverişler neticesinde hesabın sahibi ortaya çıkabilir.

m. 339/f. 2-e; m. 578) ve bu değere karşılık gelen payların miktarının³⁷ (TTK m. 339/f. 2-e; m. 578) şirket sözleşmesine yazılması gerekir. Kripto paralar nevi borcu niteliğindedir.

Şirketlere sermaye olarak getirilen kripto paraların (aynı sermayenin) karşılık geldiği Türk Lirası değeri tespit edilmelidir. Kollektif ve komandit şirketlerde kripto paraların değeri kurucular/ortaklar tarafından belirlenir (TTK m. 213/f. 1-e; m. 305, 307)³⁸. Anonim ve limited şirketlerde kripto paraların değeri ise şirketin merkezinin bulunacağı/bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişiler tarafından tespit edilir (TTK m. 343, m. 578)³⁹. Atanan bilirkişiler, herkes için en adil ve uygun değerlendirme yöntemini belirleyeceklerdir. Bu kişiler tarafından yazılan değerlendirme raporunda; değerlendirme yönteminin herkes için en adil ve uygun seçim olduğu, kripto paralar karşılığında tahsis edilmesi gereken pay miktarı ile Türk Lirası karşılığı tatmin edici ve hesap verme ilkesinin icaplarına uygun olarak açıklanmalıdır (TTK m. 343).

En kısa tanımıyla değerlendirme, para dışında şirkete getirilen sermayenin parasal değerinin tespitidir⁴⁰. Bu tespit, değerlemeye konu olan sermayeye ilişkin objektif ve sübjektif etkenler dikkate alınarak en muhtemel değere ulaşılacak şekilde yapılır⁴¹. Gerek kripto para borsalarında⁴² bulunan kripto paraların gerek kişilerin kendi şahsi cüzdanlarında bulunan kripto paraların değerlerinin tespiti Türkiye’de faaliyet gösteren kripto para borsalarındaki değerlerinin aritmetik ortalaması dikkate alınarak yapılabilir⁴³. Şüphesiz ki bilirkişi farklı bir değerlendirme yöntemi tercih edebilir. Ancak ifade ettiğimiz

³⁷ TTK m. 339/f. 2-e’de yer alan “payların miktarı” ibaresinin “payların ihraç bedelleri toplamı” olarak anlaşılması gerektiği yönünde bkz. ÇONKAR, s. 376.

³⁸ Kollektif şirketlerde ortakların ikinci dereceden de olsa sınırsız sorumlulukları söz konusu olduğundan belirlemenin ortaklar tarafından yapılması menfaatler dengesi açısından da sakıncalı değildir. Öte yandan değer belirlemenin kurucular/ortaklar tarafından yapılması adi ortaklık için de geçerlidir.

³⁹ Değerleme esas sözleşmenin/şirket sözleşmesinin hazırlanmasından önce yapılmalıdır [TEKİNALP (POROY/ÇAMOĞLU), s. 310, N. 486f; PASLI, s. 181; ŞENER, s. 321; KORKUT, s. 412].

⁴⁰ MANAVGAT (KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK), s. 352; SİPAHİ/YANIK/AYTÜRK, s. 19; ÇONKAR, s. 316.

⁴¹ ÇONKAR, s. 319-320.

⁴² Zira kripto para borsalarında bulunan kripto paralar, başka kripto para borsalarındaki hesaplara ya da kişilerin kendi cüzdanlarına aktarılabilmektedir.

⁴³ Kripto paraların aynı andaki kurları kripto para borsalarında farklılık göstermektedir.

şekilde yapılacak belirlenmelerin “en muhtemel değere” ulaşmak için en uygun yöntem olduğu kanısındayız.

Kripto paraların hangi andaki değerinin dikkate alınacağı ise değinilmesi gereken bir başka husustur. Bu an, bilirkişinin göreve başladıktan sonraki zaman diliminde yer almaktadır. Diğer bir deyişle kripto paranın değeri, bilirkişinin göreve başladığı andan sonraki zaman diliminde ulaştığı bir değer olacaktır. Bilirkişi değerlemeyi kolay bir şekilde yapabileceği için raporunu hızlı bir şekilde sunması yerinde olacaktır. Kurucular ve menfaat sahipleri bilirkişinin raporuna itiraz edebilir (TTK m. 343). Mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesinlik kazanır (TTK m. 343).

Kural olarak, aynı sermayenin değeri bilirkişinin raporu doğrultusunda şirket sözleşmesine geçirilmelidir (TTK m. 128/f. 2)⁴⁴. Özellikle vurgulanmalıdır ki kesinleşen bilirkişi raporundaki değer aşılacak şekilde şirket sözleşmesine bir değer yazılması mümkün değildir⁴⁵. Bununla birlikte bir görüşe göre; bilirkişinin belirlediği değerden daha düşük bir değer yazılmasını gerektiren bir durum ortaya çıkmışsa ya da bilirkişi raporunda aşırı değerlendirilmişse ve bu durum ihtiyatlılık ilkesi (TTK m. 78/f. 1-d) kapsamında ise bilirkişi raporunda yer alan değerden daha düşük olan bir değer şirket sözleşmesine yazılabilir⁴⁶. Bu, kripto paraların aynı sermaye olarak getirilmesinde de önem arz etmektedir.

Bitcoin ve işlediği Blockchain sistemine bakıldığında Bitcoin eşya hukuku anlamında eşya olarak nitelendirilmese de MK'nın taşınır eşyaya ilişkin hükümlerinin uygun düştüğü ölçüde Bitcoin'e uygulanabileceği söylenebilir⁴⁷. Bitcoin parayla ifade edilebilen ve paraya çevrilebilen bir değerdir. Bitcoin'in ticaret şirketlerine aynı sermaye olarak getirilmesinde taşınırlara ilişkin TTK hükümleri uygulanmalıdır. O hâlde Bitcoin güvenilir bir kişiye tevdi edildiği takdirde aynı sermaye olarak kabul olunacaktır (TTK m. 128/f. 2). Tevdi

⁴⁴ TTK m. 128/f. 2 gereğince bilirkişi raporunda gösterilen aynı sermaye değerinin esas sözleşmeye aynen yazılması zorunludur (ÇAĞLAR, s. 42; ASLAN, s. 79; KORKUT, s. 412). TTK m. 128/f. 2 ile aynı sermayeye ilişkin bilirkişi tarafından belirlenen değer aynen şirket sözleşmesine yazılması şartı getirilmiştir (SEVİ, s. 190).

⁴⁵ İMREGÜN, s. 43, 45; BAHTİYAR, 2001, s. 156; ÇONKAR, s. 352; KORKUT, s. 421.

⁴⁶ ÇONKAR, s. 351 vd.; KORKUT, s. 421. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde bilirkişinin belirlediği değerden daha aşağı bir değer şirket sözleşmesine yazılabileceğine ilişkin bkz. İMREGÜN, s. 43, 45.

⁴⁷ Kripto paraların eşya niteliğine ilişkin ayrıntılı değerlendirme için bkz. BİLGİLİ/CENGİL, Eşya Niteliği, s. 1 vd.

ilişkin hükmün amacı, taahhüt edilen sermayenin şirkete sorunsuz bir şekilde kazandırılmasıdır⁴⁸. Bu da sermayeyi taahhüt eden kişiden menkul malın çıkartılıp güvenilir bir kişiye bırakılmasıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Tevdi edilecek güvenilir kişinin kim olduğu hususunda mevzuatta bir düzenleme bulunmamaktadır⁴⁹. Ancak bu kişi hükmün amacını gerçekleştirebilecek nitelikte biri olmalıdır. Kurucu ortakların/idare organını bu kişiyi belirlerken kendilerinden beklenen özeni göstermek suretiyle bu hususu dikkate almaları gerekir⁵⁰. Aksi takdirde hukuki sorumlulukları gündeme gelebilecektir⁵¹. Sermaye olarak taahhüt edilen kripto paranın kişinin kendi şahsi cüzdanında bulunduğu hâllerde, belirtilen nitelikteki herhangi bir kişi güvenilir üçüncü kişi olarak tercih edilebilir. Bu ihtimalde Bitcoin'in bulunduğu cüzdanın özel anahtarının güvenilir kişiye verilmesi⁵² ya da bu kişinin Bitcoin adresine Bitcoinlerin transfer edilmesiyle tevdi işlemi yerine getirilir. Sermaye olarak taahhüt edilen kripto para, kripto para borsasının uhdesinde ise borsaya verilecek talimatla kripto paranın güvenilir üçüncü kişinin adresine geçirilmesi sağlanarak tevdi işlemi yapılır.

Ticaret sicil müdürü, TTK m. 32/f. 1 uyarınca, kripto paraların güvenilir bir kişiye tevdi edilip edilmediğini incelemekle yükümlüdür⁵³. Blockchain sisteminde transfer işleminin gerçekleştiği adresler (açık anahtarlar) sistemdeki herkes tarafından görülebildiğinden ticaret sicil müdürü bu sisteme girerek tevdi işleminin gerçekleşip gerçekleşmediğini kontrol edebilir.

Ayrıca Bitcoin'in ticaret şirketlerine aynı sermaye olarak getirilmesinde TTK m. 128/f. 4'ün de dikkate alınması gerekir. Bu hüküm uyarınca "*paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşınırın sermaye olarak konulmasının borçlanılması hâlinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar*

⁴⁸ GEREKÇE TTK m. 128.

⁴⁹ "Güvenilir kişi"nin kim olacağı hususunda açıklamalar için bkz. PULAŞLI, C. I, s. 186-187, N. 67; ÖZDAMAR, 2006, s. 103; KARAMAN COŞGUN, s. 339; ÇONKAR, s. 407 vd.

⁵⁰ ÇONKAR, s. 409. Mevzuatta güvenilir kişinin gösterilmemiş olması herhangi bir kişinin TTK m. 128/f. 2 anlamında "güvenilir kişi" olabileceği şeklinde yorumlanmamalıdır (BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s. 58-59).

⁵¹ ÇONKAR, s. 409.

⁵² Bu kişinin de cüzdandan yeni bir özel anahtar üretmesi tavsiye olunur. Zira Bitcoinler üzerinde tasarruf özel anahtar vasıtasıyla yapılır. Yeni bir özel anahtar üretilmemişse Bitcoinleri tevdi eden kişinin de bu özel anahtar vasıtasıyla Bitcoinler üzerinde tasarruf etmesi imkân dâhilindedir.

⁵³ Tevdi işlemi yerine getirilmemişse sicil müdürü şirketi tescil etmeyecektir (GEREKÇE TTK m. 128).

üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir.” O hâlde sermaye olarak getirilmesi taahhüt edilen ve güvenilir bir kişiye tevdi edilen Bitcoinler, kuruluşta şirketin tüzel kişilik kazanmasıyla; sermaye artırımında ise sermaye artırılması kararının tesciliyle birlikte şirket malvarlığına intikal etmektedir⁵⁴.

Öte yandan sermayenin şirket malvarlığına geçirilmesi ile sermaye koyma borcunun ifa edilmesi farklı kavramlardır. Örneğin, güvenilir bir kişiye tevdi edilen Bitcoinler üzerinde henüz şirket doğrudan zilyetliği/fiili hâkimiyeti elde etmemiş ise şirketin tüzel kişilik kazanması/sermaye artırımının tescili hâlinde Bitcoinler şirket malvarlığına intikal ederken sermaye koyma borcunun ifası henüz yerine getirilmemiştir⁵⁵. Şirketin tüzel kişilik kazanmasından/sermaye artırımının tescilinden sonra şirketi idare etmeye yetkili kişilerce kripto paranın tevdi edildiği kişiye başvurularak kripto paralar üzerinde şirketin doğrudan zilyetliği sağlanır. Bunun/sermaye koyma borcunun ifası için ya Bitcoinlerin bulunduğu cüzdanın özel anahtarı şirkete bırakılacak ya da şirketin Bitcoin adresine Bitcoinler transfer edilecektir. Böylece şirket kripto para üzerinde tasarruf edebilir (TTK m. 128/f. 4). Kripto paralar üzerinde şirketin doğrudan zilyetliğinin sağlanmasına ilişkin başvurunun, şirketin tüzel kişilik kazanmasından/sermaye artırımının tescil edilmesinden sonra en kısa sürede yapılması önem taşımaktadır. Zira kripto paralarda zaman zaman ani kur dalgalanmaları meydana gelmektedir. O hâlde güvenilir kişiye tevdi edilen kripto paraların bu kişide bulunurken çalınması hâlinde sermaye koyma borcu henüz ifa edilmemiş olmaktadır.

Yukarıda da ifade edildiği üzere kripto paralarda çoğu kez öngörülemeyen çeşitli sebeplerle ani kur dalgalanmaları söz konusu olabilmektedir. Kripto paraların şirket sözleşmesindeki değeri ile paraya çevrilmesi anındaki değerinin farklılık arz etmesi (özellikle değerlerinin düşmesi) bunların aynı sermaye olarak getirilmesine engel teşkil etmez⁵⁶.

⁵⁴ Olağan sermaye artırımında aynı sermaye getirilmesi hâlinde şirkete aynı sermaye getirilmesine ilişkin hükümlere uyulması gerekir (TTK m. 459/f. 3, m. 460/f. 3, m. 590). Şartlı sermaye artırımında şirkete aynı sermaye getirilemez (TTK m. 468/f. 2). Dolayısıyla mevcut durumda kripto paraların şartlı sermaye artırımında şirkete aynı sermaye olarak konulması mümkün değildir.

⁵⁵ ARSLANLI, s. 64; MOROĞLU, s. 53-54; SEVİ, s. 80-81, 287; ÇONKAR, s. 485 vd. Aksi yönde bkz. AKDAĞ GÜNEY/GÜMÜŞ, s. 21 vd. Taşınırın tevdi edildiği güvenilir kişi şirket organının üyesiye taşınırın bu kişiye tevdi aynı zamanda şirkete tevdi anlamına gelecek ve mülkiyetin geçişi ile sermaye koyma taahhüdünün ifası aynı anda gerçekleşmiş olacaktır (ÇONKAR, s. 488).

⁵⁶ Menkul kıymetlerin sermaye olarak getirilmesi bakımından aynı yönde bkz. ÇONKAR, s. 309-310, dpn. 430.

Son olarak belirtilmelidir ki şirketin kurulmaması, sermaye artırımının gerçekleşmemesi vb. nedenlerle sermaye koyma işlemi gerçekleşmemişse kendisine kripto para tevdi edilen kişi bunları aynı sermaye taahhüdünde bulunan kişiye devretmek durumundadır⁵⁷.

V. SERMAYE OLARAK GETİRİLEN BITCOIN'İN ZAMANINDA İFA EDİLMEMESİ HÂLİNDE TEMERRÜT FAİZİNİN UYGULANIP UYGULANMAYACAĞI SORUNU

TTK m. 129 uyarınca, “*zamanında ifa edilmeyen sermaye para ise, TTK m. 128 gereğince tazminat hakkına hâlel gelmemek şartıyla, aksine şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede hüküm yoksa, şirketin tescilli anından itibaren temerrüt faizi de ödenir.*” Hükme göre zamanında ifa edilmeyen sermaye nakdi sermaye ise temerrüt faizinin ödenmesi gündeme gelir. Kripto paraların, mevcut hukuki durum ve teknik nedenlerle, ticaret şirketlerine aynı sermaye olarak getirilebileceğini belirtmiştik. Buna karşın kanaatimizce; kripto paraların giderek para/değişim aracı olarak işlem görmesi ve özellikle Bitcoin gibi kripto paraların yüksek sirkülasyon ve likitlik özelliği göstermesi nedeniyle ticaret şirketlerine sermaye olarak taahhüt edilen bu nitelikteki kripto paraların zamanında ifa edilmemesi hâlinde TTK m. 129 hükmü uygulanabilmelidir. Uygulanacak faiz oranı belirlenirken 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun m. 4/a hükmü dikkate alınabilir. Buna göre taraflar sözleşmeyle bir faiz oranı kararlaştırabilirler. Bu yönde bir kararlaştırmanın bulunmadığı hâllerde hâkimin, tarafların menfaat dengesini gözeterek hakkaniyet ilkesi ışığında, Devlet Bankalarının somut olaya en uygun yabancı para ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranını dikkate alması gerektiği ileri sürülebilir.

VI. BITCOIN'İN SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİNİN ANONİM VE LİMİTED ŞİRKETLERDE SERMAYENİN KORUNMASI İLKESİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sermaye şirketleri olan anonim ve limited şirketlerde ortakların, kural olarak, şirket borçlarından dolayı alacaklılara karşı sorumluluğu bulunmamaktadır⁵⁸. Alacaklılar alacakları için şirket tüzel kişiliğinin

⁵⁷ AKDAĞ GÜNEY/GÜMÜŞ, s. 25-26.

⁵⁸ Limited şirketlerde kamu borçları bakımından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun m. 35 hükmü bu durumun istisnasını oluşturmaktadır. Öte yandan anonim ve limited şirketlerde tüzel kişilik perdesinin kaldırılması da bu durumun bir diğer istisnasıdır.

malvarlığına başvurmak durumundadırlar. Ayrıca şirketin sermayesi şirketin bizzatı kendisi, pay sahipleri ve şirketle menfaat bağı olan herkes bakımından da önem arz etmektedir. Bu nedenle TTK'da sermayenin korunması ilkesi kapsamında değerlendirilecek birçok hüküm yer almaktadır. Değerinde ciddi dalgalanmalar yaşanan bir unsurun anonim ve limited şirketlere sermaye olarak getirilmesinde sermayenin korunması ilkesi dikkate alınmalıdır.

Kripto paraların ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını engelleyen bir düzenleme bulunmamaktadır. Hukuki olarak herhangi bir sorun bulunmasa da iktisadi açıdan kripto paraların sermaye olarak getirilmesine çekinceli yaklaşılabilir. Zira çeşitli sebeplerle kripto paralarda ani kur dalgalanmaları bazı dönemlerde meydana gelebilmektedir. Bu da şirkete getirilen sermayenin ciddi bir şekilde değer kaybetmesine yola açılabilir. Sermayenin korunması ilkesi, ilke olarak, kripto paraların sermaye olarak getirilmesini engellemese de bu ilkeden yola çıkılarak kripto paraların şirketlere sermaye olarak getirilmesinin şirketin, şirket ortaklarının ve alacaklılarının korunması bakımından üzerinde düşünülmesi gereken bir konu olduğu açıktır.

Ticaret şirketlerinin kurulması için kurucuların tamamının şirketin kurulması yönünde iradelerinin uyuşması gerekir. Bu nedenle kurucular, kurulacak şirkete sermaye olarak kripto paraların getirilmesini engelleyebilirler. Sermaye artırımına karar verme yetkisi esas sermaye sisteminde genel kurula ait iken (TTK m. 456/f. 2, m. 621/f. 1-d); kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kuruluna aittir (TTK m. 456/f. 2). Sermaye artırımını kararı anonim şirketlerde TTK m. 421/f. 1, 2-a ve 5 hükümleri; limited şirketlerde ise TTK m. 621/f. 1-d hükmüne göre alınır. Bu hükümler uyarınca sermaye artırımında şirkete aynı sermaye olarak kripto paraların getirilmesi engellenebilir.

Esas sermaye sistemini kabul etmiş anonim şirketler en az elli bin TL, kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş halka açık olmayan anonim şirketler en az yüz bin TL (TTK m. 332/f. 1) ve limited şirketler ise en az on bin TL (TTK m. 580) sermayeyle kurulur. Şu an için bir Bitcoin ile (yaklaşık değeri 63.000 TL) esas sermaye sistemini kabul etmiş anonim şirket; 0.2 Bitcoin ile limited şirket kurulabilir. Sermaye olarak getirilen Bitcoin'in değerinin düşmesi şirketin sermayesinin azalmasına sebebiyet verdiği hâllerde TTK m. 376'nın uygulanması gündeme gelebilir.

SONUÇ

Ülkemizde ve dünya genelinde çok sayıda kişi sahip olduğu fiat paraları kripto para ile değiştirmektedir. Kripto paraların ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilmesiyle ekonomi çarkının içine etkin bir şekilde dâhil edilmesi oldukça önem arz etmektedir. Bir malvarlığı değeri olan kripto paraların ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilmesi mümkündür. Ülkemizde kripto paralar henüz fiat para olarak tanınmamıştır. Mevcut hukuki durumda teknik nedenlerle kripto paralar ticaret şirketlerine aynı sermaye olarak getirilebilmektedir. O hâlde ticaret şirketlerine aynı sermaye getirilmesine ilişkin hükümler uygun düştüğü ölçüde kripto paralar bakımından uygulanacaktır. Ancak gelecekte gerekli hukuki düzenlemelerin yapılmasıyla bunların nakdi sermaye olarak ticaret şirketlerine getirilmesi niteliklerine daha uygun düşmektedir. Öte yandan her geçen gün kripto paralardaki kur dalgalanmaları azalsa bile belirli dönemlerde çoğu kez çoğu kişi tarafından öngörülemeyen sebeplerle kur dalgalanmaları söz konusu olmaktadır. Bu nedenle sermayenin korunması ilkesi bakış açısıyla kripto paraların ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilmesine çekinceli yaklaşılabilir.

KAYNAKÇA

- AKDAĞ GÜNEY, Necla/GÜMÜŞ, Mustafa Alper, “Taşınırların Anonim Şirkete Esas Sermaye Olarak Getirilmesi”, **Regesta**, C. 3, S. 3, 2013/3, s. 3-30.
- ANSAY, Tuğrul: **Anonim Şirketler Hukuku**, 6. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1982.
- ARICI, M. Fatih: **Alacak Hakkının Anonim Ortaklığa Sermaye Olarak Taahhüdü**, Beta Yayınevi, İstanbul, 2003.
- ARSLANLI, Halil: **Anonim Şirketler, I Umumi Hükümler**, 3. Bası, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1960.
- ASLAN, Mehmet: **Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirketlere Aynı Sermaye Olarak Getirilmesi**, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, 2015.

AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, Yetkin, Ankara, 2019.

BAHTİYAR, Mehmet: **Ortaklıklar Hukuku**, 13. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul, 2019 (2019).

BAHTİYAR, Mehmet: **Anonim Ortaklık Anasözleşmesi**, Beta Yayınevi, İstanbul, 2001 (2001).

BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, **Şirketler Hukuku**, 9. Baskı, Dora Yayınevi, Bursa, 2013.

BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, “İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralara İlişkin Bazı Meseleler”, **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 7, S. 1, Haziran 2019, s. 99-109 (İcra ve İflas).

BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, “Bitcoin Özelinde Kripto Paraların Eşya Niteliği Sorunu”, [https://www.academia.edu/39994839/BITCOIN_%C3%96ZEL% C4%B0NDE_KR% C4%B0PTO_PARALARIN_E% C5%9EYA_N% C4%B0TEL% C4%B0% C4%9E% C4%B0_SORUNU_THE_QUESTION_OF_PROPERTY_QUALIFICATION_OF_CRYPTOCURRENCIES_SPECIFIC_TO_BITCOIN], erişim: 02.08.2019 (Eşya Niteliği)].

BİLGİLİ, Fatih/CENGİL, M. Fatih, “Medeni Usul Hukukunda İspat Aracı Olarak Blockchain Teknolojisi”, [https://www.academia.edu/40090748/MEDEN% C4%B0_USUL_HUKUKUNDA_% C4%B0SPAT_ARACI_OLARAK_BLOCKCHAIN_TEKNOLOJ% C4%B0S% C4%B0_Prof._Dr._iur._Fatih_B% C4%B0LG% C4%B0L% C4%B0_BLOCKCHAIN_TECHNOLOGY_AS_A_PROOF_IN_CIVIL_PROCEDURE_LAW], erişim: 15.08.2019 (İspat Aracı)].

BONAIUTI, Gianni: “Economic Issues on M-Payments and Bitcoin”, **Bitcoin and Mobile Payments**, London, 2016, s. 27-51.

BÜLBÜL, Fatıma Mine: **Anonim Şirketlere Ayni Sermaye Konulabilecek Malvarlığı Unsurları**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Ticaret Hukuku Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.

CROSBY, Michael/NACHIAPPAN /PATTANAYAK, Pradhan/VERMA, Sanjeev/ KALYANARAMAN, Vignesh, “Blockchain Technology:

Beyond Bitcoin”, **Sutardja Center for Entrepreneurship & Technology Technical Report**, California, Ekim 2015.

ÇAĞLAR, Hayrettin: “Anonim Şirketlerde Ayni Sermayeye Değer Biçilmesi”, **Batider**, Haziran 2010, C. XXVI, S. 2, s. 35-53.

ÇEKER, Mustafa: **Ticaret Hukuku Genel Esaslar**, Karahan Kitabevi, Adana, 2014.

ÇONKAR, M. Halil: **Anonim Ortaklıkta Ayni Sermaye**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.

DAL, Seniha: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) M. 342’ye Göre Fikri Mülkiyet Haklarının Anonim Şirkete Ayni Sermaye Olarak Konulması”, **MÜHAD**, C. 18, S. 2, Y. 2012, s. 371-398.

DELOITTE, “Blockchain Disrupting the Financial Services Industry?”, 2015, (https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ie/Documents/FinancialServices/IE_Cons_Blockchain_1015.pdf erişim: 18.06.2019).

GÜVEN, Vedat/ŞAHİNÖZ, Erkin, **Blokzincir Kripto Paralar Bitcoin**, 3. Baskı, Kronik, İstanbul, Kasım 2018.

HALABURDA Hanna/SARVARY Miklos, **Beyond Bitcoin: The Economics of Digital Currencies**, London, 2016.

İMREGÜN, Oğuz: **Anonim Ortaklıklar**, Yenilenmiş 4. Bası, Yasa Yayınları, İstanbul, 1989.

KARAMAN COŞGUN, Özlem: “Anonim Şirketlerde Sermaye Kavramı ve Ayni Sermaye Değerinin Belirlenmesi”, **MÜHAD**, C. 18, S. 2, Y. 2012, s. 333-369.

KARAYALÇIN, Yaşar: **Ticaret Hukuku II, Şirketler Hukuku**, 2. Baskı, Ankara, 1973.

KENDİGELEN, Abuzer: **Yeni Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, Güncellenmiş 2. Basıdan 3. (Tıpkı) Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2016.

KORKUT, Ömer: “Anonim Şirketlerde Ayni Sermayeye Değer Biçilmesi”, **Türk Ticaret Kanunu’nun 5. Yıl Sempozyumu**, Ankara, 2018, s. 407-424.

- MANAVGAT, Çağlar (KIRCA, İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal), **Anonim Şirketler Hukuku, C. 1**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2013.
- MİMAROĞLU, Sait Kemal: **Ticaret Hukuku, İkinci Cilt, İşletme Hukuku Ticaret Ortaklıkları Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Sevinç Matbaası, Ankara, 1972.
- MOROĞLU, Erdoğan: “Esas Sermaye Artırımı İçin Eski İştirak Taahhütlerinin Ortaklığa Tamamen Ödenmiş Olması Şartı”, **Makaleler**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 49-57.
- MÜLLER, Lukas/STOLTZ, Thomas/KALLENBACH, Tobias A., “Liberierung des Aktienkapitals mittels Kryptowährung, Eignen sich Bitcoins und andere Kryptowährungen zur Kapitalaufbringung?”, **AJP/PJA**, 11/2017, s. 1318-1332.
- NAKAMOTO, Satoshi: **Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System**, 2008, (<https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>, erişim: 18.06.2019).
- NEBİL, Füsun Sarp: **Bitcoin ve Kripto Paralar**, Pusula Yayıncılık, İstanbul, 2018.
- ÖZDAMAR, Mehmet: “Ticaret Şirketlerine Sermaye Olarak Taşınmazların Taahhüt Edilmesi” **GaziÜHFD**, C. X, S. 1, 2, 2006 (2006).
- ÖZDAMAR, Mehmet: “6102 Sayılı TTK Hükümleri Çerçevesinde Anonim Şirketlere Ayni Sermaye Konulmasına İlişkin Çeşitli Sorunlar”, **TFM**, S. 1, 2015, s. 143-155 (2015).
- PASLI, Ali: “Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (II) YTK Kitap 2 – Kısım 4 – Bölüm 1 ‘Kuruluşa İlişkin Sisteme Yönelik Temel Değişiklikler ve Kuruluş İşlemleri”, **Batider**, C. XXVIII, S. 2, 2012, s. 141-199.
- PULAŞLI, Hasan: **Şirketler Hukuku Şerhi**, C. I, 3. Baskı, Adalet, Ankara, 2018.
- SEVİ, Ali Murat: **Anonim Ortaklıkta Sermayenin Oluşturulması ve Pay Sahiplerine İade Edilmesi Yasağı**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı, İzmir 2011.

- SINGHAL, Bikramaditya/DHAMEJA, Gautam/PANDA, Priyansu Sekhar, **Beginning Blockchain**, New York, 2018.
- SİPAHİ, Barış/YANIK, Serhat/AYTÜRK, Yusuf, **Şirket Değerleme Yaklaşımları**, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.
- ŞENER, Oruç Hami: **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Gözden Geçirilmiş 3. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.
- TANDULWADIKAR, Akhil: “Blockchain in Banking: A Measured Approach”, **Cognizant Reports**, 2016, (<https://www.cognizant.com/whitepapers/Blockchain-in-Banking-A-Measured-Approach-codex1809.pdf>, erişim: 18.06.2019).
- TEKİNALP, Ünal (POROY, Reha/ÇAMOĞLU, Ersin): **Ortaklıklar Hukuku-I**, Yeniden Yazılmış 13. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014.
- TOMRUKÇU, Tuğçe: “Blockchain Teknolojisi ve Fikri Mülkiyet Hukuku Alanında Getirdiği Yenilikler ve Kolaylıklar”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 14, S. 152, Nisan 2019, s. 827-836.
- TOPALOĞLU, Mustafa: “Elektronik Ticarete Ödeme Sistemleri: Kredi Kartları, Elektronik Para, Elektronik Çek”, **Terazi Hukuk Dergisi**, C. 12, S. 130, Haziran 2017, s. 70-80.
- TOSBİ, Sadrettin: **Anonim Şirketler**, Ulusal Matbaa, Ankara, 1943.
- VERMA, Atul Kumar/GARG, Arpit, “Blockchain: An Analysis On Next-Generation Internet”, **International Journal of Advanced Research in Computer Science**, Volume 8, No. 8, September-October 2017, s. 429-432.

